

УДК 328

Корнієнко Л. – ст. гр. БЕ -51

*Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя*

## **ВІДМІННОСТІ В ОРГАНІЗУВАННІ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН У ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ**

Науковий керівник: к.е.н., доц. Хрупович С.Є.

Вільні економічні зони (ВЕЗ), як одна з організаційних форм спільного підприємництва, це - обмежена частина території держави, в межах якої діє пільговий режим господарювання і зовнішньої діяльності. З боку держави для ВЕЗ встановлюються спеціальні митні та торговельні режими, надаються широкі можливості для переміщення капіталу, товарів і спеціалістів, застосовується пільговий режим оподаткування. ВЕЗ можуть бути розміщені як на невеликій площі, так і охоплювати територію областей. У межах створення ВЕЗ вводиться спеціальний режим інвестиційної діяльності для територій пріоритетного розвитку.

В Україні діють такі ВЕЗ: “Донецьк” і “Азов” – у Донецькій області; “Закарпаття” – у Закарпатській області; “Яворів” і “Курорттополіс Трускавець” - у Львівській області; “Славутич” – у Київській області; “Інтерпорт Ковель” – у Волинській області; “Миколаїв” – у Миколаївській області; “Порто - франко” – в Одеській області; “Порт Крим” – в Автономній республіці Крим; “Сиваш” в Північному Криму.

Перші спеціальні економічні зони в Україні та Польщі створювалися майже одночасно, за схожих обставин для досягнення цілей залучення інвестицій. Однак принципи створення та функціонування цих СЕЗ несхожі. Відтак і результати у Польщі та Україні отримано абсолютно різні. Як каталізатор розвитку промисловості та створення робочих місць у Мелеці (Польща) 1994 року, а в Криму 1995-го були запроваджені спеціальні режими економічної діяльності. Так виникли перша польська ВЕЗ «Європарк Мелець» і перша українська експериментальна зона «Сиваш».

У Польщі спецрежим встановили на території одного підприємства (реструктурованого авіабудівного заводу «ДА Мелець») та об'єктів інфраструктури, які йому належали (складів, звалищ, гаражів тощо). Потім спецзона кілька разів розширювалася, але її площа ніколи не перевищувала 739 га. В Україні ж перша СЕЗ розкинулася майже на 14 010 тис. га. Як з'ясувалося пізніше, більша частина площі експериментальної економічної зони «Сиваш» залишилася не запитаною.

У «Європарк Мелець» діяли дві преференції: звільнення від податків на прибуток і на нерухомість. У «Сиваш» — чотири: зниження ставок податку на прибуток на 50%, можливість не продавати валютні ресурси підприємств, зареєстрованих спецзоні, звільнення від сплати ПДВ і мита при імпорті. Дві останні пільги застосовувалися лише у разі, якщо імпортовані товари не вивозилися за межі ВЕЗ.

За час існування першої української спецзони у реалізацію її інвестиційних проектів було вкладено лише 20 млн. доларів, натомість суб'єкти першої польської ВЕЗ інвестували 450 млн. доларів. Виникає враження, що метою запровадження цих режимів в Україні був не так розвиток промисловості, як надання пільг деяким суб'єктам економічної діяльності. А це може означати, що СЕЗ, як інструменти залучення інвестицій у депресивні регіони та ключові галузі не є актуальними.